

VEČERNI LIST

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 16 vinarjev.

Cene po pošti:
za celo leto K 40.—
za polleta . K 20.—
za četrt leta K 10.—
za 1 mesec K 3.50
Za Ljubljano mesečno 3 K.
Uredništvo in uprava:
Kopitarjeva ulica št. 6.
Uredn. telefon št. 30.

Osvoboditev Prekmurja.

Ljubljana, 13. avgusta. O akciji, uvedeni za zasedenje Prekmurja je prejel Ljubljanski dopisni urad nastopno poročilo: Naša sicer tako tiha in molčeča Radgona je dne 10. avgusta popoldne nenadoma oživila. Po njenih ulicah so odmevali trdi koraki 36. (karlovskega) in 37. (ljublanskega) pehotnega polka ter tretjega bataljona 45. (mariborskega) pehotnega polka. Sledil je dravski konjiški polk in dolga vrsta artiljerije: najprej dve brdski bateriji drinskega polka, druga in tretja havbična in prva mariborska poljska baterija. Potem so se pojavili naši izborni telefonisti brzojavnega bataljona, tren, saniteta itd. Po zaslugi naših nad vse hvalovrednih železničarjev, ki so delali noč in dan, se je v komaj 24 urah zbrala tukaj vsa vojska. Dne 11 t. m. zvečer je bila Radgona pravo vojno taborišče, kjer je vrvelo in vršelo kakor v šebeljnjaku. Tudi nestrokovnjak je mogel opaziti, da se nekaj pripravlja. Radovedno so legli Radgonci spat. Toda ko so se zjutraj zbudili, te vojske ni bilo več v mestu. Bila je že daleč v Prekmurju, našem živnem, toliko mučenem Prekmurju, čigar prebivalstvo nas je pričakovalo tako željno in kamor je vleklo srce vsakega vojaka z nepremagljivo silo. Že na vse zgodaj so poleteli čili konji dravskih dragoncev čez prekmurska polja in po komaj

peturnem pohodu ob polu enajstih so zaplapolale v solncu svobode prve slov zastave na lepem slov. Prekmurju.

36. in 37. polk sta izvršila forsirane 30 do 40 kilometrov dolge marše v redu, ki vzbujajo občudovanje. Drinski brdski bateriji sta takoj po izkrcanju iz vagonov nastopili in verno spremljevali svoje druge od pehote. Še enkrat so se bratsko pozdravili Srbi, Hrvati in Slovenci tam, kamor jih je pozvala domovina! Prekmurci so sprejeli svoje brate osvoboditelje z nepopisnim navdušenjem. Praznično oblečeno zbrano ljudstvo je navdušeno pozdravljalo naše vojake. Ob polu enajstih je dospel general Smiljanič v Mursko Soboto, kjer je pozdravil čete, okoli katerih se je zbrala ogromna množina sveta. Potem se je peljal preko vasi Mačkovec, Boreče v Lendavo, povsod povprašajoč po potrebah in željah prebivalstva, ki je mnogo pretrpelo vsled nasilja boljševiške vlade. Boljševiki so Prekmurcem odvzeli skoraj vso govejo živino, bodisi potom rekviriranja, bodisi potom nasilnega kupovanja. Pri tem so plačevali z »belimi kronami«, za katere se ni mogla, kakor pravijo ljudje, kupiti niti igla. Prekmurci trpe veliko pomanjkanje soli, sladkorja, obleke, obutve in tobaka. General jim je obljubil, da jim bodo naše oblasti takoj v vsem priskočile na pomoč.

Tabor prekmurskih Slovencev.

Maribor, 12. avgusta. Tabor prekmurskih Slovencev bo v nedeljo dopoldne 17. avgusta v Radgoni. Tabora se udeleže Slo-

venci iz zgornjega dela Prekmurja. Na taboru govori profesor dr. Kovačič iz Maribora.

Nemška Avstrija ne sprejme mirovne pogodbe?

LDU Berlin, 12. avgusta. (DunKU.) Korespondent lista »Achtuhrabendblatt« je imel v Curihu priložnost govoriti z nemškoavstrijskim državnim kancelarjem dr. Rennerjem, ko se je na potovanju z Dunaja v St. Germain ustavil v Curihu. Državni kancler dr. Renner izjavil, da po poslednjih informacijah ne pričakuje odgovora na poslednjo veliko noto pred četrtkom. Ako odgovor ne vsebuje nobenih bistvenih izprememb, zlasti finančnih določb, mirovne pogodbe ne moremo sprejeti. Vsekakor je bilo to občno naziranje v naših poslednjih razmotrivanjih v našem glavnem odseku. Na vprašanje korespondenta, kaj se bo zgodilo, ako mirovna po-

godba ne bo sprejeta, je odgovoril dr. Renner: Mislim, da bo potem kabinet izročil odločitev narodni skupščini. Kajpada ne moremo začeti nobene nove vojne proti ententi. Nemara bo narodna skupščina pogodbo sprejela, izpolniti je pa ne moremo na noben način. To moram naglašati s posebnim poudarkom. Dogodki na Ogrskem so na položaj v Nemški Avstriji vplivali kar najpogubneje. Ko smo sedaj premagali nevarnost boljševizma, se pojavljajo nove nevarnosti. Vsekakor pa je po sedanjem stanju v deželi, kakor tudi sploh nemogoče, da bi nastopila protirevolucija od desne.

Slovenci in Slovenke!

Prvič se obračam na ves slovenski narod. Nisem tega storil takrat, ko smo osvojevali Maribor in delali sedaj že priznane slovenske meje na Štajerskem, storim to v trenutku, ko se trgamo za usodo našega Korotana, storim to sedaj, ko se peha Nemec po uničujočem a pravičnem porazu na Štajerskem, da si priropa po božjem in človeškem pravu nam sodeč Korotan, za katerega prevdarno ponemčevanje je stoletja izmetaval, žal ne brez uspeha, milijone. Kako bo šele sedaj v času odločitve vzklopela in navalila sovražna nam propaganda!

Zato se zbere na Veliki Šmaren narod na tleh nepozabnih nam gosposvet-skih pravic in zagrmi iz tisoč in tisoč grl v svet svojo odločno voljo, da si ne damo koroških Slovencev iztrgati v večno nemško tlačanstvo. Pridejo odposlanci deželne vlade in naš primas ljubljanski knez in škof se je kot prvi odzval mojemu vabilu, da služi pod milim nebom službo božjo. Narodna društva in posamezniki hite na ta tabor vsi v globokem umevanju za zgodovinsko važnost, ko se zasadijo naši mejniki nemara za stoletja. Kličem Vas torej Slovenci in Slovenke, da pridete v Sinčovas in pokazete kot priče vseh delov naše domovine, da stojite z dušo in telesom v borbi za njihovo in našo pravdo.

General Majster.

Ogrska — monarhija?

LDU St. Germain, 11. avg. (DunKU.) Vrhovni svet se sestane danes popoldne, da se posvetuje o novem položaju na Ogrskem in o zadržanju napram novi vladi. Kakor poroča »Temps«, je finančna komisija ugotovila smernico odgovora na avstrijsko noto glede razdelitve dolgov bivše avstro-ogrške monarhije.

LDU St. Germain, 12. avg. (DunKU.) »Intransigent« javlja v brzojavki iz Berlina, da bo padec budimpeštanskih boljševikov pospešil udeležitev misli podonavske federacije. Ravno zaradi tega je v interesu Francije, da ne podpira v Budimpešti nobene reakcionarne politike.

LDU Rim, 13. avg. (DunKU — Brez-zično.) »Popolo Romano« prorokuje, razmotrivajoč dogodke na Ogrskem, vzpostavitev monarhije, ki je baje po angleško-francoskem dogovoru zagotovljena. List dostavlja, da more taki preobrazbi slediti avstro-ogrška unija, kateri bi se priključila Slovenija in Hrvaška.

LDU Berlin, 12. avg. (DunKU) »Vossische Zeitung« poroča iz Lugana: Ne samo socialistični listi so nezadovoljni z dogodki na Ogrskem, ki jih označujejo kot povratek reakcije pod zaščito zaveznikov, temveč tudi »Corriera della Sera« nastopa v svojem uvodnem članku proti politiki entente, ker bi povratek Habsburžana na ogrski prestol neposredno oškodoval interese Italije. Vidi se, da madžarstvo še ni mrtvo in da preti nevarnost podonavske zveze pod madžarsko-nemškim vodstvom, čije smernica je obrnjena očitno proti zaveznikom. Francija bi bila morala dovoliti priklonitev Nemške Avstrije k Nemčiji in ne bi smela gospodarsko uničiti Ogrske. Italija je najprvo v svojo škodo podpirala to francosko politiko. Ni verjetno, da bi bila italijanska vlada kasneje delala na svojo roko in da bi bila olajšala povratek Habsburžanov. List vpraša končno, kako se namerava Italija zadržati napram vzpostavitvi ogrske monarhije.

Cehoslovaki proti Rumunom.

LDU Pariz, 12. avgusta. (Dun. KU) V poročilu Agence Havas o diplomatskem položaju se glasi med drugim: Vrhovni svet alijancev je imel v ponedeljek popoldne sejo. Tardieu je bil vsled boleznih odsoten. Svet se je pečal z bolgarsko mirovno pogodbo in razmotrival položaj, ustvarjen po dogodkih na Ogrskem. Rumunska vlada še ni odgovorila na ententno noto, kjer se je pozivila, da na Ogrskem opusti vsako osebno iniciativo in da naj svoje odločbe prilagodi v Budimpešto odposlani interalijanci vojaški misiji. Čehoslovaški delegatje so poslali konferenci noto, v kateri se protestira proti vkorakanju rumunskih čet v Budimpešto in proti znatnim revizicijam, ki so jih izvršili na Ogrskem Rumuni in do katerih imajo Čehoslovaki, kakor menijo, pravico.

General Djenjikin koraka proti Moskvi.

LDU Berlin, 12. avgusta. (Dun. KU) »Achtuhrabendblatt« javlja iz Haaga: Kakor doznava »Daily Telegraph« iz Kopenhagna od ondotnega letskega poslanstva, je general Djenjikin zapovedal svojim četam, da prično korakati proti Moskvi.

Mirovni posvet.

LDU St. Germain, 12. avgusta. (Dun. KU) »Intransigenat« javlja: V konferenčnih krogih menijo, da se konferenca po političnih, ki se pričnejo dne 25. avgusta, ne bo več sestala v sedanjih obliki. Južno-amerikanska in druge delegacije, kojih naloge so končane, se bodo vrstile v svojo domovino. Posle bo vodil svet petorice, ki bo povabil vedno le neposredno udeležene narode.

Kerenski v Berlinu.

Kerenski v Berlinu.

LDU Nauen, 12. avgusta. (Brezžično.) »Deutsche Tageszeitung« doznava od ruske strani v Berlinu, da se nahaja bivši ruski diktator Kerenski v Berlinu. Kerenski agitira sedaj močno proti Kolčaku in Djenjikinu.

Upor angleških mornarjev.

LDU Berlin, 12. avgusta. (Dun. KU) »Berliner Tageblatt« poroča iz Lugana: Po »Avantiju« so mornarji v Baku zasidranih angleških vojnih ladij izobesili rdečo zastavo. Vojne ladje so odplule neznanu kam.

Protizidovski izgređi na Poljskem.

LDU Moravska Ostrova, 11. avgusta. (ČTU) »Kurjer Polski« javlja, da je ministrski predsednik Paderewski z ozirom na protizidovske izgrede določil, da pride vsak krivec pred preki sod in da ga bodo sodili v teku 24 ur. Te določbe veljajo za vojaške in civilne osebe. Sodišča bodo sodila ob zaprtih vratih.

Viljem ne pride pred sodišče.

LDU Berlin, 12. avgusta. (Dun. KU) »Vossische Zeitung« javlja iz Rotterdam: »Times« pišejo v uvodniku, da se kljub izjavi Bonar Lawa, da alijanci niso izpremenili svoje zahteve glede obsodbe bivšega nemškega cesarja, ne bo vršila razprava proti Viljemu II.

Japonska na Kitajskem.

LDU Amsterdam, 12. avgusta. (Dun. KU) Kakor javlja brzozjavna agentura Radio, je predsednik amerikansko-kitajskega društva v Ameriki pozval senat, naj iz mirovne pogodbe črta klavzulo o Šantungu, ker bo Japonska, četudi bo umaknila svoje čete iz Šantunga, dobila kontrolo nad železnicami in rudokopi ter velike gospodarske olajšave in s tem dosegla svoje cilje na Kitajskem.

Princ Wied — tihotapec.

LDU Draždani, 12. avgusta. (Dun. KU) »Dresdener Anzeiger« javlja k poročilu danskega lista, da je princ Wied poizkusil spraviti z aeroplani vrednostne papirje in druge vrednosti, ki so last saškega kralja, na Švedsko, da je juridični upravitelj saškega kralja označil to vest kot neresnično. Vlada bo prejkone uvedla preiskavo.

Iz pokrajine.

k Deželna vlada regentu Aleksandru ob osvoboditvi Prekmurja. Ljubljanski dopisni urad poroča: Predsedništvo deželne vlade za Slovenijo je ob priliki zasedbe Prekmurja poslalo na kabinetno pisarno Njegovega kraljevega Visočanstva prestolonaslednika in regenta Aleksandra v Beograd nastopno brzozjavko: Naše hrabre čete so tekom večerajšnjega in današnjega dne zasedle Prekmurje, navdušeno pozdravljene po tamkajšnjem slovenskem prebivalstvu. Ob tem zgodovinskem trenutku, ko so bili naši prekmurški bratje rešeni iz tisočletnega robstva, poklanjamo Vašemu kraljevemu Visočanstvu izraz verne udanosti in najgloblje hvaležnosti celokupnega slovenskega naroda. Ljubljana, dne 12. avgusta 1919.

k Posebni vlak v Slačovas. Povodom velike narodne veselice dne 15. avgusta 1919 v Doberli vasi na Koroškem vozi

posebni vlak iz Ljubljane gl. k. preko Maribora gl. k. v Velikovec-Sinča vas in sicer odhod iz Ljubljane gl. k. dne 14. avgusta ob 22. uri 56 minut, iz Litije gl. k. dne 14. avgusta ob 23. uri 48 minut, iz Trbovelj dne 15. avgusta ob 0. uri 23 minut, iz Zidanega mosta ob 0. uri 59 minut, iz Celja ob 1. uri 44 minut, iz Pragerskega ob 3. uri 17 minut, iz Maribora gl. k. ob 4. uri 30 minut, iz Dravograda-Meže ob 7.30 m., in prih. v Velikovec Sinč vas ob 8. uri 48 minut dopoldne. Povratek iz Velikoveca dne 15. avgusta 1919 ob 21. uri; prihod v Maribor gl. k. okoli 24. ure in v Ljubljano ob 4. uri 50 minut dne 16. avg. zjutraj. Posebna vlaka imata postanek v vseh postajah in postajališčih. Za ta vlak se dovoljuje vsem potnikom, ki kupijo vozovnico do Velikoveca S. 50 odstotno znižanje vozne cene, na ta način, da velja navadni listek za tja in nazaj. Prekinjenje vožnje ni dopustno, ker veljajo te vozovnice le za posebni vlak. Te posebne vlake lahko uporabljajo na progi Ljubljana-Maribor in obratno tudi drugi potniki, ki se ne vozijo v Velikovec-S., plačati pa morajo normalne cene.

k Izletniški vlak Maribor—Dravograd—Meža, ki vozi ob nedeljah in praznikih, bo ob priliki narodnega tabora v Sinčevasi, dne 15. avgusta, vozil čez Velikovec v Sinčovas. Vračal se bo ob 18. uri. Vozne ugodnosti so iste kakor po navadi za ta izletniški vlak.

k Športna prireditve na Bledu se vrši dne 15. avgusta t. l. ob 15 $\frac{1}{2}$ (pol 4. uri popoldne) uri na jezeru. Program: I. Plavanje na daljavo 600 m za gospode, 50 m za gospode, 50 m za dame, 50 m za dečke do 15. leta, 50 m za deklice do 15. leta, 50 m hrbtno plavanje, 50 m stransko plavanje. II. Regata na daljavo 2800 m. III. Kolesarska dirka »Kluba slov. kolesarjev« Ilirija« okolu jezera, daljava 6500 m. Prijava za vsako točko za osebo 8 K. Tekme se vrše ob vsakem vremenu. Zvečer ob 21. uri razdelitev daril v »Zdraviliškem domu«. Tourist Office — Bled.

k Podaniki Ukrajine, ki hočejo zvedeti kaj o svojih domačih, oziroma bi se radi vrnili domov, naj se obrnejo na g. Pavla Pavloviča, kr. podporučnika, Ljubljana, Ključavničarska ulica 3.

k Ruski emigranti v Sarajevu. Iz Sarajeva poročajo: V nedeljo je bila v Ilidžu velika ljudska svečanost na čast ruskim gostom. Na zborovanju je govoril od Rusov grof Bobrinjski kakor tudi nekateri domači politikov, ki so v svojih govorih povdarjali zasluge Rusov za naše osvobojenje. Vsi govorniki so naglašali čvrsto prepričanje, da bo kmalu uničena teroristična vlada boljševikov in da bo vstala nova demokratska Rusija.

k »Če človek s takimi ljudmi okrog hođi, pa pride tako daleč,« pravi Jurij Novljan iz Medvod, ki je v družbi več tovarišev 3. decembra 1918 ukradel štiri goveje kože. Njegovi tovarši so bili že obsojeni. Predsednik senata nadsvetnik Vederjak obtožencu: »Kaj so vam bile tiste kože na poti?« — »Nič! — Če človek s takimi ljudmi okrog hođi, pa pride tako daleč.« — »Kam ste jih djalil?« — »Prodala sva jih. Nekaj nad 500 K sva dobila zanje.« —

Ljubljansko sodišče je prisodilo Novljanu 2 meseca težke ječe.

k Naše trgovske pogodbe s tujimi državami. Iz Belgrada poročajo: V ministru za finance proučava strokovna komisija naše trgovske pogoje napram trgovski pogodbi z Nemško Avstrijo in z drugimi državami, da se trgovske pogodbe v trenutku, ko nastopijo redne razmere, lahko takoj sklenejo. Ministrstvo ima zbrano in prigotovljeno že vse gradivo.

k Socialistično gibanje v Dalmaciji. Iz Šplita poročajo 10. avgusta: Davi so priredili socialisti zaupni sestanek, na katerem je Vlado Ostojič, tajnik delavske centrale v Belgradu, poročal o temi: »Delavski razred v sedanji dobi«. Drugo predavanje bo imel Ostojič v Hrvatskem domu, in sicer za akademike. Občna delavska zveza je izdala proglas, ki poziva organizirane delavce, težake in uradnike na razgovor o ustanovitvi delavske pekarije, da se cena kruha zniža.

Iz Ljubljane.

1 Iz gledališke pisarne. Cenjeni gg. abonenti se naprošajo, naj se blagovoliijo radi obnovitve abonementa za prihodnjo sezijo zglasiti v pisarni tajništva v opernem gledališču dopoldne od 10. do 12. in od 4. do 6. ure popoldne. Predbiležbe se sprejemajo izrečno samo do 25. t. m. Ako se kdo od cenjenih gg. abonementov ne bi do tega dne zglasil, razumevalo se bode, da na abonement za sezijo 1919/20 več ne reflektira. Abonement je za dramo, opero in opereto skupni, kakor je bil v pretekli seziji. Ker se v bodoči seziji porazdeli abonement na štiri večere (A, B, C in D) se ne more v vseh slučajih jamčiti za to, da obdrže gg. abonementi iste prostore in isti abonement tudi v bodoči seziji. Čas za prijave novih abonementov se prijavi pravočasno pozneje.

1 Zaplenitev. Včeraj je cenzura zaplenila neko našo notico, ker smo poročali objektivno o nekem dogodku, ki je vzbujal zgražanje vseh, ki so bili pričujoči. Priporočljivo bi bilo, da bi pisali vse novice v slogu bajk iz Tisoč in ene noči, ki bi začele tako-le: »V bajni deželi Nasr-Edina je živel oblast, ki ni imela toliko moči, da bi ščitila podložnike pred pijanci, zato je uvedla cenzuro...«

1 Ambulatorij za bolne otroke. Oskrbovalnica za matere in dojenčke ter ambulatorij za bolno dečo društva za otroško bolnico posluje vsak dan od 3. do 4. ure popoldne v Otroški bolnici, vhod iz Streliške ulice št. 15. Pravico do brezplačne zdravniške oskrbe ima vsak otrok. Vsaka mati pa je dolžna prinašati redno dojenčka v smislu otroškega skrbstva k zdravniškemu pregledovanju vsak teden vsaj enkrat.

1 Zavlačevanje nujnih zadev pri magistratu. Že januarja t. l. je vložilo več posestnikov iz Trnovega in Krakovega prošnje za odškodnino za škodo, katero so napravili po vrtovih in njivah konji, ki so bili pri demobilizaciji trumoma prignani ter so se neovirano pasli in teptali po nasadih. Deželna vlada je tej zahtevi ugodila in že marca poverila magistratu, da to škodo takoj ocenti. Preteklo je od te dobe

skoro 6 mesecev in kljub temu se še sedaj temu pozivu ni ugodilo. Pred dvema mesecema pa so posestniki pri komisiji za stvarno demobilizacijo prosili, da bi se jim vsaj dovolila poprava poškodovanih ograj, ker se sicer vedno ponavljajo nove poškodbe in tam so bili zopet nakazani na magistrat, da se mora preje poškodba istih ocentiti. Ko so se potem zglasili pri referentu g. dr. Rupniku na magistratu, jim je ta sicer obljubil, da se cenitev takoj izvrši — toda do danes se ni še ničesar ukrenilo! Ne-le, da so s tem posestniki gmotno hudo prizadeti, je to zavlačevanje tudi radi tega obsojati, ker bi se provzročena škoda takoj veliko bolje dala ceniti kakor čez pol leta, ko se nasadi spremene. Upamo, da pridemo vendar enkrat do milosti, da se našim zahtevam ugodijo. — Več prizadetih posestnikov.

1 Poziv usmiljenim srcem. Kdo sprejme za svojega dve leti starega, zelo prikupljivega, plavolasega dečka. Otrok je sirota mestnih roditeljev, zato je želel da bi prišel v kako boljšo hišo. Oglase sprejema Dobrodelna pisarna, Ljubljana, Poljanska cesta 4.

1 Velike stvari se godé. Predsinočnjem se je nekaj vojakov tako napilo, da ni vedelo boljšega opravka, ko da je začelo prešerno nadlegovati ljudi po kavarnah. Tako so napadli ob pol dvanajstih zvečer v neki kavarni blizu južn. kolodvora nekega slovenskega gospoda za to, ker ni hotel igrati na kitaro neke pesmi, dasi je vsakemu človeku povsem jasno, da mora biti človeku na svobodno voljo, da igra ali ne. Nastalo je prerekanje, dvignil se je hrup, ko da se je zrušilo pol sveta, vojaki so klicali na pomoč stražnika, kričali, letali, suvali omenjenega gospoda v prsi kadarkoli je hotel izpregovoriti. Oddal je legitimacijo, kar pa ni izdalo. Prišel je stražnik, ki pa gospoda ni znal ščititi; gospoda so peljali na kolodvor, zaslišali so ga, dali so mu spremstvo dveh bajonetov (da mu pokažejo pot) — mu je pojasnil častnik, ko je ta protestiral, da ne gre z eskorto in ga peljali na vojaško poveljstvo in ga tam zaprli. Predstava je začela ob pol dvanajstih in je trajala do ene ure. Če so vojaki dobili s tem potrebno zadoščenje za žalitev, tega ne vemo.

1 Dnevni obrat in nedeljski počitek v pekovski obrti. Na enketi pri socialnem poverjeništvu so dne 30. julija in 4. avgusta t. l. med zadrugo mojstrov pekov in kolačnikov ter zastopniki od osrednjega društva živilskih delavcev sklenili, da se v vseh obratih vpelje dnevni obrat od 4. ure zjutraj naprej in v sobotah se pa podaljša delo za 4 ure, tako da se ob nedeljah ne bode delalo. Pri enketi se je doglalo o raznih prodajalcih in da tudi nekateri brez obrtne dovoljenja izdelujejo razno pecivo. Po lopah (barakah) se prodaja kruh čez maksimalne cene in celo do 50 odstotkov dražje. Obrtna oblast bo morala s svojimi organi nekoliko pregledati, kakšen kruh se prodaja ter težo in cene kruha nadzorovati.

1 Ponočno razgrajanje. Zadnji čas prihajajo vedno češče pritožbe, da se v poznih nočnih urah s prepevanjem in razsajanjem kali nočni mir. Tega razgrajanja se udele-

žujejo tudi pripadniki boljših slojev. Policijsko ravnanje sviri pred takim početjem in opozarja na to, da se bodo taki policijski prestopki odslej kaznovali z največjo strogostjo. Ker je tako nočno razgrajanje navadno v zvezi s pijančevanjem, bo policijsko ravnanje v slučaju, da tako kalenje nočnega miru ne preneha, policijsko uro za gostilne spet omejilo.

1 Smrad Ljubljance. Stanovalci Starega in Mestnega trga kakor tudi Sv. Petra nasipa tožijo, da ne morejo prenašati več smradu posušene Ljubljance. V strugi se nahajajo razni odpadki, kateri pridejo iz stranskih kanalov, gnijejo v strugi in okužijo bližnjo okolico. Stoječa voda v sredini struge pa še poveča ta smrad; z ozirom na sedanjo vročino bi ta nesnaga in smrad lahko povzročil kako epidemijo. Nujno potrebno bi bilo, da merodajne mestne in zdravstvene oblasti ukrenejo, da se voda vsaj enkrat na teden izpusti po strugi, da jo splakne; s tem ukrepom regulacija Ljubljance ne bi mnogo trpela.

Po svetu.

s Postranski zaslužek pariške služkinje. Služkinja M. Vernotova je služila pri nekem pariškem trgovcu. Kadarkoli je imela iti z domačima sinkoma na izprehod, ju je oblekla vselej v najslabšo obleko. Ko so jo vprašali, zakaj tako dela, je odgovorila, da se dečka valjata v prahu na ulici, da je torej boljše obleke škoda. A služkinja je hodila z otrokoma v drugo stran velikega pariškega mesta, kjer je po hišah prepevala. Dečka sta v svoji naivnosti pobirala denar, ki so ga sočutni ljudje na dvorišče pevki metali. Ali kar se ne stori, se ne zve. Brezvestni služkinji so prišli na sled. Priznala je, da je vsak dan zaslužila več kot 10 frankov. Obsojena je bila v ječo, kjer je lahko premišljevala, kako nevarno je v varstvo izročene otroke izkoristiti.

s Načrt poljske paroplovbe. Poljska plovba na Visli pred vojsko se je omejevala na poljsko deželo, ker so stik Poljske z Gdanskim posredovale nemške paroplovne družbe. V letu 1913 je bila ustanovljena v Varšavi Trgovska plavna družba, ki je nameravala upeljati spojitve z Gdanskim ter je mislila na izvoz in uvoz po Visli. Vojska je družbo razpršila, dasi je bila kupila nekaj ladij in je začela poslovati že v l. 1917. Danes pa snuje družba velike načrte. Najprej so zvišali glavnicu s 500.000 rubljev na 16 milijonov mark. Izdali bodo delnice po 250 mark. Z novim kapitalom hočejo kupiti največjo viselsko tvrdko Maurizy Fajons, ki ima 15 parnikov. Poleg tega bodo pokupili še nekatera druga podjetja. Prekladišča bodo napravili v Varšavi, Plocku, Vloclavkem in v Gdanskem. Vrhutega namerava družba izvrševati tudi pomorsko plavbo in se trudi, da bi država ščitila družbo.

s Dobra letina na Moravskem. Iz Brna poročajo »Večerniku«: Na Moravskem se je letos žetev silno zakasnila, in sicer vsled hladnega vremena v maju, neprestanega deževja v drugi polovici junija in prve dni julija. A kakor kaže, bo letina

dobra, dasi so bila žita precej redka, posebno na više ležečem polju. Pšenica je v srednji Moravi in na jugu jako lepa, jaremu ječmenu je škodovalo mrzlo vreme v maju in v prvi polovici junija, ali zadnje tedne se je jako popravil. Tudi oves se je poslednji čas opomogel. O krompirju in sladkorni pesi ne moremo še kaj reči. Letos bo splošno vendarle dobra letina.

s Kakšen konec stori terorist. »Berliner Tageblatt« poroča iz Stockholma, da so ljudskega nasilnika ruske sovjetske republike Ardeševa združeni ruski protirevolucionarji v Stockholmu usmrtili. Bil je s silo dpeljan v avtomobilu, v katerem je sedel še neznan Rus in dve Rusinji iz Stockholma v okolici Nervihena, kjer ga je črno sodišče obsodilo na smrt in ga nemudoma obesilo. Truplo so vrgli v Nerviško jezero.

s Nekaj o bolhah. Glasi se, da je imel entomolog Karel Rothschild privatno zbirko bolh, ki je štela 100.000 eksemplarjev. 400 različnih bolh je že kvalificiranih, a je znano, da je najti še druge vrste. Bolha leže svoja jajca skozi celo leto od enega do petih. Za svoj zarod se ne briga in mladici sami morajo gledati na to, da se prerinejo skozi svet od rojstva naprej. Bolhe so lečasne stanovalke, kajti le en del svojega življenja prežive na gostih ter odskakejo v gotovih intervalih. V vsakem slučaju se selijo z enega na drugo vrsto, vendar povečini ne uspevajo v neobičajni okolici. Iz tega vzroka je najti le redkokdaj človeško bolho na psih in mačkah ter pasje in mačje bolhe le redkokdaj na človeških bitjih. Eno najbolj čudnih dejstev pa je to, da je najti živalske bolhe pogosto na telesih onih roparskih živali, ki so požrle dotične živali. Najbolj presenetljiva informacija z ozirom na bolhe je ta, da nimajo opice sploh nikakih bolh. To je trditelj, katero bo vsakdo sprejel s presenečenjem in nevero. Zdrave divje opice so preveč čiste, da bi nosile na svojih telesih bolhe, in če vidimo opice, kako preiskujejo druga druga kožuh, se zgodi to le radi tega, da oprostite kožuhe vsakega najmanjšega dela prahu in druge nesnage. Zaznamovan je le en slučaj, da so naši bolho na telesu nekega reptila. To se je zgodilo v slučaju neke rujave kače, ki je bila ujeta v bližini Perth v južni Avstraliji. Ta bolha je prišla gotovo z majhnega sesalca, katerega je požrla kača. Bolha je bila trdno zapičena med luskinami kače. Zgodovina bolhe sega lahko nazaj v davna tisočletja, a edini fosilni ostanek bolhe, ki obstaja sedaj, je oni, ki je vložen v kosu jantarja iz baltiške pokrajine. Bolha je čudovito ohranjena v svoji napol prozorni okolici ter se nahaja v zbirki profesorja Clebsa. Znanstveno proučevanje bolh je bilo pospešeno vsled razkritja, da so bolhe aktivne razširjevalke boleznih. Iz tega vzroka so tudi znanstveniki posvetili nekaj svojega časa študiju življenja in navad te majhne in poskočne žuželke.

Aprovizacija.

a **Aprovizacija južne železnice** odaja svojim odjemalcem krompir po 90 vinarjev 1 kilogram,

Stekleničnica.

(Češki spisal Karel V. Rais; preložil Al. Benkovič.)
(Dalje.)

»V nedeljo sva to, hvala Bogu, opravila, je odgovoril sin in se z zgovornim usmevom ozrl na ženo.

»In pri vas je bil že kdo?»

Obadva sta hkrati odkimala.

»No, potem je Gustika vsaj videla, kakšne imajo tu navade — da imajo vse lepo kakor v mestih,« se je mati obrnila k snahi.

»Krasno,« je pritrdila mlada gospa, »še v mestih se ne gleda toliko na to.«

»O, to je lepo, prav res! Ko ljudje pridejo v hišo in to vidijo, takoj se povsod o tem govori in sama hvala se sliši. To so stekleničnice, vesta?» in materi so se oči svetile otroškega veselja.

Po zadnjih navdušenih besedah je oskrbnik nemirno presedel in eno nogo položil preko druge. Gospa je zamižala in naenkrat ji je postalo vroče; sapa ji je zastajala in čutila je, da bi se takoj spustila v jok, ako bi pregovorila.

»Ako jaz kam pridem ali grem mimo in me kaka gospa zapazi, takoj me vodijo okrog ter razkazujejo. Radi se pobahajo, kakšne stekleničnice imajo,« je veselo pripovedovala mati.

»Imajo jih, kakor pogani oltarje,« je zamrmral Karel in premenil nogi.

»I no, to je res — bahava je ta gospoda. A če tu kdo pride v stanovanje, takoj se ozira po stekleničnici. Naša Ana jo ima tudi — seveda, samo kmetsko!«

»Seveda — vender ne bom kupila — se je nasmejala Ana in pogledala, kaj bo svakinja rekla na to.

»Pri nas doma jo imamo tudi — jaz pa imam posodo na policah,« je pritajeno rekla gospa Gusta.

»Da, da, opazila sem,« je važno prikimala mati.

Zdajci gospa Gusta hitro vstane in odhiti v kuhinjo.

»Svakinja, da mi ne boste kaj pripravljali, to vam povem! Nič ne delajte, takoj pojdeva,« je živahno zaklicala za njo Ana.

A Gusta je že bila v kuhinji; solze so se ji valile po zardelih licih in parkrat je glasno zaihela.

V sobi je bilo nekaj časa tiho.

Starka je sklonjeno sedela in premišljevala, sestra pa si je z robcem otirala obraz in zložno pregledovala stene.

»Vsaki dan sva se pogovarjala, da vaju dolgo ni,« prične Karel.

»Saj vendar veš, fant, kako je na kmetih ob žetvi, in semkaj ni četrt ure daleč,« je ugovarjala mati.

»In takoj tudi nisva hoteli priti — kaj pa bi si svakinja mislila o naju,« je resno pristavila sestra.

»Prosim te, Nana, ne govori tako! Ali smo si tujci?« je zlovoljno odvrnil brat.

»Ne bodi hud — a človek mora vedeti, kaj se spodobi. V nedeljo niti v cerkvi nismo bili — jutraj je bilo nebo na vzhodu rdeče in oče so nam rekli, da moramo hitro pograbit. K nauku pa že nismo mogli zaradi dežja.«

»To je kaj družega,« se je nasmejal Karel.

»A kako vama je pravzaprav všeč tu pri nas?»

Mati se je rahlo nasmejala in rekla dobrodušno: »Prav močno!«

»Pripravno ženo imaš,« je pristavila sestra.

»Kako pa je kaj s kuho, če smem vprašati?« in mati je skrbno pogledala sina.

»Izvrstno, mama,« je odgovoril veselo.

»Tako — pa so mi vedno ljudje pripovedovali, kakšne brige imajo te gospe, da niti kuhati ne znajo,« je rekla mati pomirjena.

»Ko bi se le sami zase brigali!«

»Samo kakih sladkarij ne delajta! Kaj pa so vama rekli, ko sta hodila po obiskih?»

»Takrat ljudje govore same neumnosti, ne povedo pa nič,« se je smejal on.

Mati je prikimala.

»Samo pozvedujejo,« je rekla nato, »in govore po ovinkih. Ali so vama obiske vrnili?« je vprašala živahneje.

»Zakaj bi jih ne vrnili? — To bi bilo vendar ...«

»Da bi bila le Gusta, kadar pridejo, z vsemi prijazna, da ne bo besed,« mu je mirno segla mati v besedo.

Karel je pritrdil, razumel je, da je bila mati že kaj slišala.

»Ali dote ti je kaj prinesla k hiši?« ga je s pridruženim glasom vprašala sestra.

»Kajpada! Pošteni ljudje so, kar bodo mogli, bodo dali,« je odgovoril mirno.

»A to ni prav, pa naj so še tako pošteni. Najboljše je, ako človek take stvari ve že naprej. Ako že nisi hotel vprašati sam, bi mi bil lahko ob ženitvi kaj rekel in jaz bi bila sama povprašala,« ga je pokarala mati.

»Kaj pa mislite, mama —«

»Ti si čuden človek! Ali bi mi mogli zameriti, ako se pobrigam? Saj sem tvoja mati!«

»Mama, bodite brez skrbi, kakor sem jaz. Gusta je pridna, bodeva že živela.«

Mati zmaje z ramami.

»No, no, saj ne mislim nič slabega, a dobro je, če človek pazi tudi na zadnja kolesa. Kolikokrat sem ti to pravila pred svatbo.«

Zopet je nastal za nekaj časa molk.

»Za koliko postelj pa imaš pernic?« je zopet pričela Ana.

»Tega ti pa ne povem.«

Mati je vstala, ter hodeč semtertja vsak kos oprave pregledovala natančno od vrha do tal.

»To je vse lepo,« je rekla, »a čudno se mi zdi, da stolov in kanapeja niste kupili natlačenih. V mestu mora to vendar biti povsod!« (Dalje.)

Izdajatelj konsorcij »Večernega lista«.
Odgovorni urednik Viktor Cenčič.
Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.